

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR ENVIRONMENT
STUDIO ENVIRONMENT

NAŠE ULICE KŘÍŽOVÁ
Our Křížová Street

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. PETRA SOPOUŠKOVÁ

VEDOUcí PRÁCE
SUPERVISOR

MgA. Barbora Klímová, Art.D

OPONENT PRÁCE
OPONENT

PhDr. Terezie Nekvindová, Ph.D.

BRNO 2016

DOKUMENTACE

VŠKP

OBSAH:

OBRAZOVÁ ČÁST

s. 3-6

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)

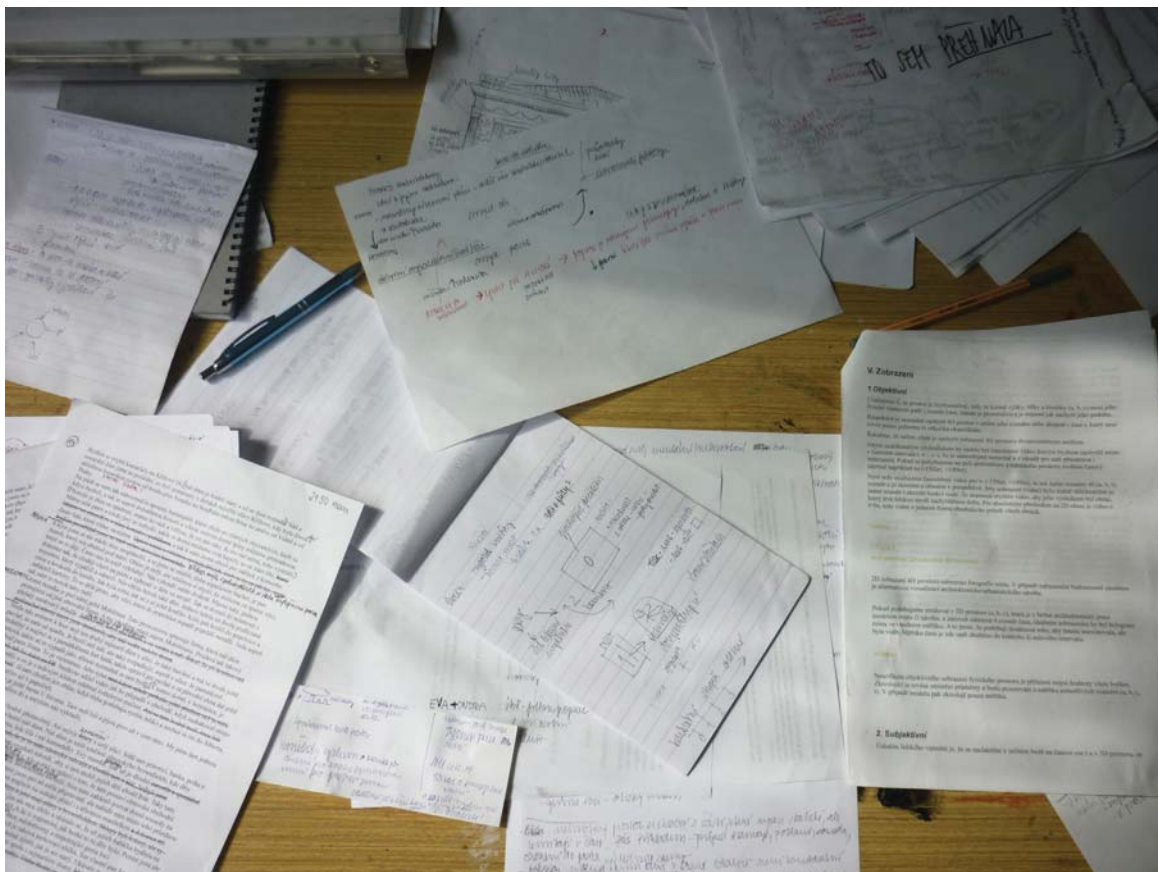
s. 7-16

OBRAZOVÁ ČÁST

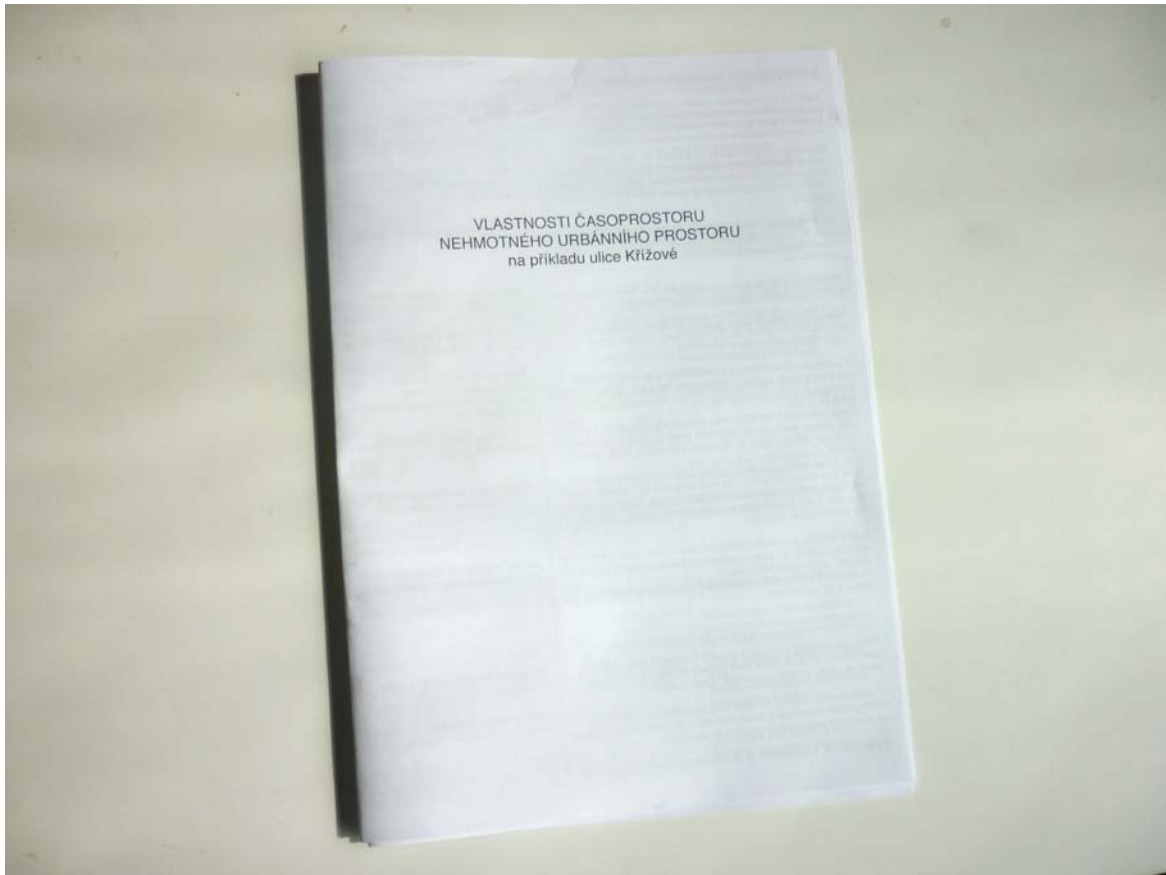
K obhajobě byla předložena skripta a živá ukázka části přednášky.

http://archiv.ffa.vutbr.cz/vskp/video/2016-sopouskova-petra-nase_ulice_krizova

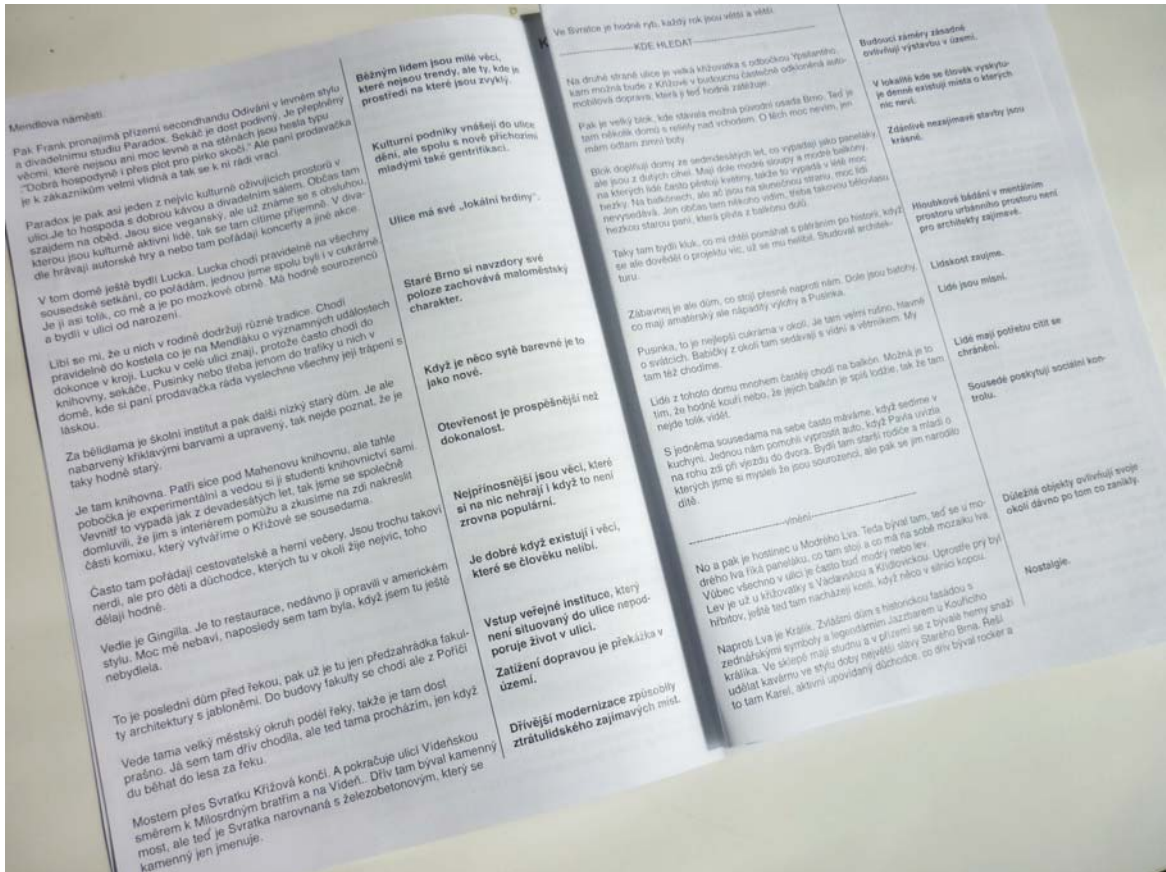
Vlastnosti nehmotného urbánního časoprostoru na příkladu ulice Křížovém, záznam přednášky, 17:00 16. 5. 2016, Fakulta architektury VUT Brno, Poříčí 3

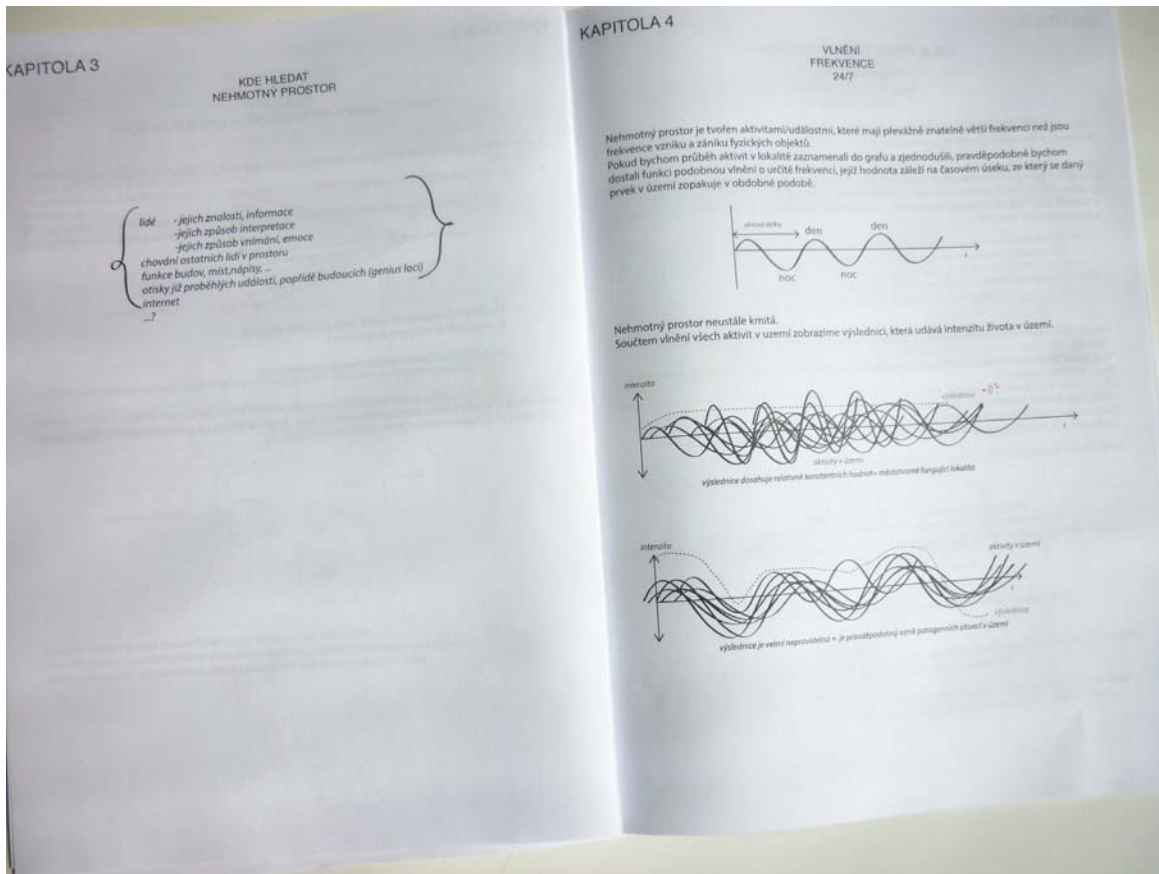
Příprava přednášky

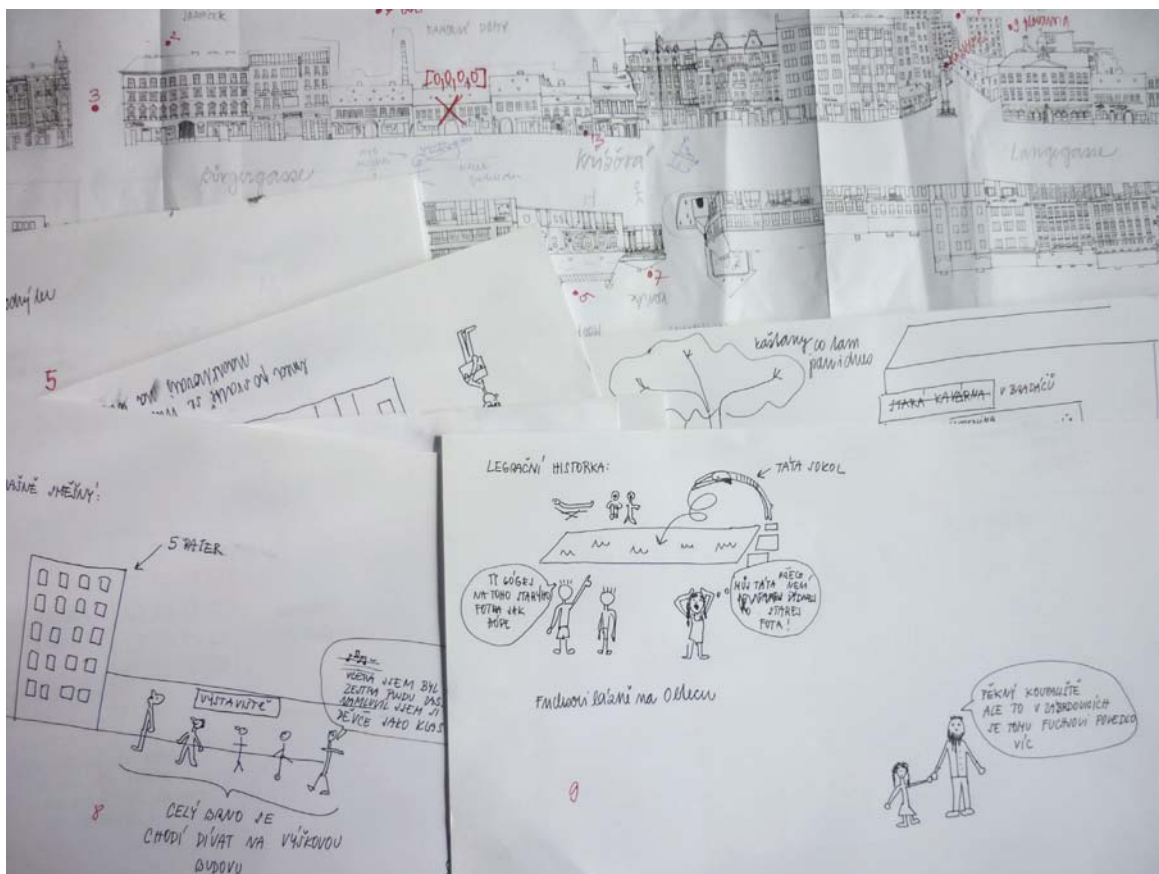
Skripta, 210x297 mm

Skripta: kapitola o zobrazení prostoru

Skripta: kapitoly o nehmotném prostoru

Komiksy na základě poznámek sousedů

Pozvánka na 4. sousedské setkání

První sousedské setkání 28.3.2015, Křižová 18, kancelář GASPRA SPV, a.s.

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)

Anotace

Téma diplomové práce je úzce spjato s mým předchozím studiem na fakultě architektury. Cílem práce je prozkoumat nenaplánovatelnou organičnost urbánního prostředí, která je mu vlastní, ale vzhledem ke standardizovanému postupu navrhování či rekonstrukcí veřejných prostranství je pro architekta obtížné a nepřírozené s ní pracovat.

Ve své práci se pomocí uměleckého výzkumu snažím nalézt, popsat a dokázat existenci imaginárního prostoru, který doplňuje fyzickou hmotu měst. Pro svůj experiment jsem si vybrala ulici, kde 5 let bydlím a která má zároveň pohnutý osud – ulici Křížovou na Starém Brně.

Výstupem diplomové práce jsou přednáška a skripta, které prezentují výsledky abstrahovaného uvažování získané terénním výzkumem. Cílem této přednášky je v posluchači podnítit schopnost takto definovaný nehmotný prostor města vnímat a věřit v jeho existenci.

Důvody k volbě tématu

Při studiu na umělecké škole mne oslovilo téma uměleckého výzkumu. Fascinuje mne svoboda, kterou poskytuje při snaze o poznání světa, a možnosti prozkoumávat i ty skutečnosti, které se spíše vážou k subjektivnímu pohledu než k obecným platnostem. Výhodou uměleckého výzkumu je také to, že se nedrží striktně daných kategorií, že může jít napříč vědními obory.

Myslím, že umění a věda mají k sobě velmi blízko. Možná lze vědce jako Albert Einstein nebo Stephen Hawking považovat za umělce. Hlavní rozdíl mezi těmito obory vnímám v zásadě v tom, že věda si oproti umění striktně definuje pravidla, na kterých se dohodne. Umění tyto danosti respektovat nemusí (například kolik měří jeden metr, fyzikální zákony, postupy výzkumu orální historie, atd.). Může tak odhalit něco, co věda není schopna popsat. Je to však vykoupeno množstvím nesouvislých přístupů jednotlivých prací.

Pro svou diplomovou práci se inspiroji vědou ve formě volby média (prezentace a skripta) a pro práci s pocitovým prostorem využívám principy řešení matematických problémů za pomoci důkazů, logiky a abstrahování vlastností na proměnné a konstanty.

Pro svou práci jsem si zvolila konkrétní lokalitu – ulici Křížovou, která je historickou tepnou Starého Brna a která je mým prvním samostatným bydlením v Brně. Cítila jsem

potřebu nějakým způsobem se aktivně zapojit do utváření prostředí. Pronajali jsme si proto s několika přáteli starý dům a postupně v něm založili Punkové Hnízdo.¹

Velkou motivací pro jeho vznik byla potřeba zaplnit mezeru, kterou jsme v Brně spolu s Evou Klepáčkovou pocítovaly. V roce 2013, kdy jsme Hnízdo oficiálně založily, jsme tolik aktivistických, sociálních či uměleckých projektů v poloveřejných prostorech jako v současné době ještě nezaznamenávaly. Ty, které se objevovaly, byly však pro nás velkou inspirací, jak v pozitivním tak i negativním smyslu. Jakýmsi podivným měřítkem úspěchu našeho počínání může být 793 sledovatelů facebookové stránky Punkové Hnízdo².

Za tři roky fungování, kdy jsme zhruba každé tři měsíce pořádali u nás doma akce otevřené pro veřejnost, se tu vystřídala spousta převážně mladých lidí. Většina z nich jsou stálí návštěvníci podobných kulturních událostí a sami se snaží angažovat obdobným způsobem. Stali se tak samovolně naší cílovou skupinou, která často převážila nad našimi přáteli či známými. S postupně přibývajícimi projekty v Brně, jsem si začala uvědomovat, že mne tato cílová skupina příliš neoslovuje a ráda bych pracovala s lidmi, pro které by má činnost byla přínosnější a opravdovější. Několika příhodami, kdy jsme přišli do kontaktu se sousedy, jsem tak dospěla k potřebě věnovat se spíše okolí domu, kde bydlím, a pěstovat vztahy tam. Nabyté zkušenosti z Punkového Hnízda se však velmi promítají do mé práce „s ulicí“ a často z nich čerpám.

Volba konkrétního tématu však pochází z dob mého studia na fakultě architektury. V prvních letech studia mne zajímalo environmentálně šetrné stavitelství, snaha o to, navrhnout stavbu tak, aby byla v symbióze s přírodou i s člověkem. Po studijním pobytu v Istanbulu ve třetím ročníku jsem si však uvědomila, že tento způsob funguje nejlépe ve volné krajině a zastavovat volnou krajinu není vzhledem k počtu obyvatel Země uvědomělé. Mnohem přirozenějším a šetrnějším prostředím je pro člověka kumulace obydlí do urbánních útvarů, které jsou už jen svou blízkostí ekologičtější.

Významným urbanistou a architektem zabývajícím se návratem k lidsky přívětivým městům je v současnosti dán Jan Gehl. Jeho poznatky o tvorbě kvalitních městských

---

¹ Punkové Hnízdo funguje od roku 2013 a bude končit v květnu 2016 z důvodu prodeje pozemku, který patří k brownfieldu po továrně KRAS, jiné akciové společnosti. Je o sdílené bydlení, kde polovinu bytu tvoří společenské prostory, využívané jako místo pro práci nebo pořádání kulturních akcí nejen obyvateli Hnízda. Oproti podobným projektům klademe důraz na zachování pomalejšího životního stylu a domáckou atmosféru. Pořádali jsme koncerty kapel (Zelené koule, Deceased Squirrel on the Phone, Rádobyndoby, BOW, atd.), promítání, setkání či nedělní obědy s gramofonem.

² *Punkové Hnízdo*, <https://www.facebook.com/PunkoveHnizdo>, vyhledáno 20. 4. 2016

prostranství mi posléze přišly příhodnější než ty o stavění domů ze slámy. Pro trvalou udržitelnost jsou totiž podstatné všechny tři její složky – environmentální, sociální a ekonomická. Tento trend je v současné době asi nejpopulárnější a řada měst se snaží následovat pěší zóny v Kodani.³

Architekt/urbanista je zde ve spolupráci s městem vnímán jako tvůrce promyšlených návrhů tvaru, funkce a skladby ulic a náměstí, které mají způsobit, že lidé budou ve veřejném prostoru trávit více času. Zdá se, že to funguje a je velmi příjemné v takovýchto lokalitách pobývat.

Jako problém těchto revitalizací však vnímám silné gentrifikační, elitářské tendence a jednotvárné estetické vzory. Skepticky by se dalo říct, že zkvalitnění veřejného prostoru je jen zástěrkou pro rozprůdění kapitálu. Není divu – do podobných rekonstrukcí bývá vložen značný objem peněz a je potřeba, aby se investice vyplatila.

Vzniká tak řada standardizovaných schémat veřejných prostranství (chodec, cyklista, kavárny, kultura, atd.). Nově vznikající podniky sice nabízejí lokální a domácí občerstvení či výrobky, avšak paradoxně tento typ podniků cenami svého zboží vytlačuje méně majetné či vzdělané obyvatelstvo do částí města, o které není takový zájem.

Jednou z motivací tak pro mne bylo prozkoumat možnosti modifikace takovýchto realizací, které by neobnášely nutnost velkého finančního zdroje a vyhnuly by se tak nutnosti jeho navrácení ve prospěch antigentrifikačních tendencí.

Zvolila jsem postup, který fyzicky nemění stávající struktury, ale podporuje spíše mezilidské vztahy a vztahy k místu. Tento postup vnímám jako nejšetrnější a nutný k vytvoření fungujících sousedství. Nepracuji s materiálem, tedy zdroji, ale nehmotnými vazbami, kterými se snažím docílit vytvoření pocitově příjemnějších míst.

Cíl práce

Od standardního způsobu práce architekta (analýza-koncept-výkres-povolení-realizace) mě v posledních letech odrazuje pocit, který se nachází někde mezi plýtváním energií a nemožností dosáhnout správného řešení.

Často se mi stává, že problém, který jsem se jako architektka snažila vyřešit, by bylo vhodnější řešit jiným způsobem než stavbou. Anebo je fyzické řešení objektu či prostoru vhodné řešit kombinací stavby a například sociálního projektu. Trápí mne i morální otázka navrhování. Kdo jsem, že mohu lidem předkládat svoje estetické a funkční ideály a ty jim pak předkládat, aby v nich žili svoje životy?

---

³ více o této problematice v knihách Jana Gehla například: Jan Gehl, *Města pro lidi*, Brno 2012

Cílem této práce je prozkoumat tuto mnou pocitově vnímanou složku architektury a pokusit se identifikovat, jakým způsobem funguje a jak je možno ji využít při tvorbě urbánních struktur.

Postup práce

Proces, který nakonec vede k formulování přednášky, se v průběhu práce značně vyvíjel. Postupovala jsem v zásadě intuitivně, ač jsem se snažila o opak. Jednotlivé dílčí řešení mne často dovedla ke změně směru od racionálně zvoleného scénáře. Mimoděk objevená nová informace pak definovala směr nový. Až poslední měsíce před dokončením se jednotlivé dílčí kroky začaly postupně propojovat do finální podoby – přednášky.

Prvotním impulzem k této práci byla neúspěšná obhajoba diplomové práce na fakultě architektury v roce 2014, jejímž cílem bylo simulovat organický růst městské části Starého Brna. Pro další rozvíjení tohoto tématu na poli výtvarného umění jsem se rozhodla zúžit řešenou lokalitu pouze na ulici, kde bydlím. A hledat způsob, jak v ulici vyvolat takovou sociální situaci, která by vedla k realizaci fyzických objektů zkvalitňujících veřejný prostor. Zdálo se mi vhodné vytvořit v ulici vlastní intranet, který by možnou podobu ulice zobrazoval a informoval by o ní své obyvatele. Úskalím však bylo to, jak by výsledná podoba měla vypadat (stavím se opět do role architekta, který definuje prostředí pro jiné, ale preferuji spíše vyplynutí z požadavků obyvatel bez estetických standardů) a také fakt, že cílová skupina uživatelů internetu a chytrých telefonů se neshodovala s věkovými kategoriemi místních obyvatel.

Rozhodla jsem se tedy zabývat spíše geniem loci ulice a detailně prozkoumat historii území v městském archivu.

Zároveň s tímto jsem provedla několik pokusů zasáhnout do ulice a zkusit, jak se bude chovat – nápis, graffiti, guerilla gardening atd. – nic nemělo větší odezvu, až sousedské setkání, které jsem zorganizovala a jehož náplní bylo vyprávění o historii ulice na základě fotografií z archivu. Sousedy jsem oslovila pomocí místních obchodníků, které jsem poprosila, zda by mi nevyvěsili pozvánku na setkání ve své výloze. To se ukázalo jako úspěšné a na setkání přišlo přes 20 sousedů a aktivně se zapojovali. Pokračovala jsem obdobným způsobem a v průběhu roku 2015 uskutečnila další tři setkání, na dvě z nich jsem pozvali i hosty (náměstek primátora Martin Ander, archeoložka Dana Zapletalová) a abych zapojila co nejvíce lidí z ulice alespoň pasivně, konala se setkání vždy v jiném místě – kancelář developera, knihovna, kavárna, rozestavěná kavárna. Zároveň jsem spolupracovala s Janem Semrádem (etnolog) a Sergejem Minenkem (režisér krátkých

filmů a architekt) na natočení dvou krátkých dokumentů – o klavíru v ulici a divadelním studiu Paradox, které se na setkáních promítaly a které se při svém natáčení ukázaly být též dobrým prostředkem k navazování kontaktů.

Postupně se mi začali ozývat i lidé sami. A zájem o historii se ukázal pro místní společný. Možná snad proto, že žijeme v místě samotného založení Brna. Hledala jsem nějaký smysluplný cíl, který by mohl tuto vyvolanou aktivitu dál rozvést a dát jí užitečnou podobu, co se týče budoucího směřování ulice. Bude jím komiks, který kreslím podle postřehů a příběhů sousedů (všechna setkání pečlivě dokumentuji za pomoci Michala Pavlásky či Jana Semráda⁴) a který bude po jeho vytisknutí darován jeho přispěvatelům. To se setkalo s odezvou. Rozhodla jsem se tedy ve sběru zkušeností sousedů pokračovat i po skončení této diplomové práce.

V jednu chvíli jsem zvažovala komiks jako jeden z možných výstupů této diplomové práce. Pro komiks jako takový, je však užitečnější spíše dále a intenzivněji pokračovat s prací se sousedy než ho prezentovat před uměleckým publikem. Za mnohem důležitější považuji předat zkušenost existence tohoto nehmotného prostoru, která je přínosnější pro širší publikum. V průběhu tohoto roku a půl totiž vznikaly na základě vývoje událostí různé grafy a schémata z přemýšlení nad principy, jak nehmotný prostor funguje. Výstupem bude tedy přednáška zobecňující poznatky o nehmotném prostoru získané prací s ulicí Křížovou tak, aby se daly uplatnit v jakékoli urbánní lokalitě.

Motivací pro zmíněné aktivity byla, jak už bylo řečeno, snaha zjistit, jak se chová nehmotný urbánní prostor. Tak jsem si pojmenovala složku, která je v městských strukturách obsažena, ale nebyla přímo vytvořena „shora“ – nějakým navrhovatelem (architektem, stavařem, územním plánovačem). Tato složka zahrnuje například: projevy stárnutí materiálu, genius loci, náplň objektů (bydlení, obchod, kadeřnictví, atd.), jaké předměty sem byly přineseny obyvateli, atd., ale také veškeré informace, které kdy byly o lokalitě zveřejněny, zážitky zde prožité, interpretace a pocity, které lidé v daném místě mají o tom, co se předpokládá, že se s místem stane, výmysly, pomluvy, nesmysly, atd. V zásadě se jedná o projevy života v ulici a vše, co může architekt jen předpokládat, ale ne zajistit, aby se stalo.

Podstatným rysem nehmotného prostoru je, že je subjektivní. Jeho vnímání se vytváří

---

⁴ antropolog a etnolog, kteří se mi ozvali na základě vyvěšeného pozvání v ulici a pomáhali mi s dokumentací setkání. Michal Pavlásek poté projekt s ulicí Křížovou zmínil ve svém článku o paměti měst: Michal Pavlásek, Na procházce městskou krajinou pamětí, *blog.respekt.cz*, <http://anthropictures.blog.respekt.cz/na-prochazce-mestskou-krajinou-pameti/>, vyhledáno 20. 4. 2016

hlavně v hlavě každého z nás. Pro můj výzkum tedy bylo žádoucí si vnímání nehmotného prostoru co nejvíce zintenzivnit. Toho jsem se snažila dosáhnout především výše popsanou snahou seznámit se s ostatními sousedy a skrz jejich sdělované pohledy na ulici si obohatit vlastní vnímání tohoto prostoru.

Tento svůj subjektivní náhled jsem postupně v průběhu práce abstrahovala na obecné grafy a matematické funkce a konfrontovala ho s měřítkem času.

Od ledna 2016 jsem na čas přerušila aktivní práci ve fyzickém prostoru ulice a věnovala se získaným obecným poznatkům a jejich přeměně na předatelnou zkušenost. V únoru jsem zkusila část materiálu prezentovat před čtyřmi bývalými spolužáky z fakulty architektury, které jsem požádala o kritické zhodnocení, abych si vyzkoušela, jak na toto téma budou reagovat architekti z praxe.

Na základě tohoto procesu jsem pak vytvořila výsledný výstup.

Základní popis díla

Moje práce má formální podobu přednášky určené pro veřejnost, která proběhne na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně na Poříčí 3 v květnu 2016.

Výsledná přednáška "*Vlastnosti nehmotného urbánního časoprostoru na příkladu ulice Křížové*" má cca 40 minut a její nezbytnou součástí jsou skripta, která si návštěvníci mohou po skončení akce odnést s sebou.

Součástí přednášky je projekce fotokoláže zobrazující minimální odchylku výzkumu (porovnání dvou subjektivních pohledů na ulici Křížovou). Slovní komentář bude doplněn kresbou základních schémat na tabuli a odkazy ke skriptům, která budou na začátku přednášky rozdána každému účastníkovi.

Skripta obsahují dvě základní části – zobrazení nehmotného prostoru ulice Křížové a kapitoly věnující se zobecněným tématům výzkumu: co je to nehmotný prostor, jaké má vlastnosti, s jakými jeho vlastnostmi lze pracovat a matematické důkazy jeho existence.

Při obhajobě diplomové práce na FAVU budu prezentovat živou ukázkou části přednášky. Celou ji bude možné vidět v polovině května na brněnské Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně. Tu jsem si pro prezentaci vybrala ze dvou důvodů. Za prvé proto, že se nachází na rohu ulice Křížové a každý, kdo jde na fakultu, musí většinou projít celou ulicí Křížovou, tudíž bude každý účastník obeznámen s její reálnou podobou. Druhým důvodem je potřeba konfrontovat moje uvažování s odborným publikem.

Kontextualizace práce

Pokusím se dílo zařadit do kontextu současného umění v několika rovinách.

První rovinou je téma práce – aktivistická architektura, umění site-specific, participace v umění. Zkoumání nehmotné architektury a práce s ní lze na nejzákladnější úrovni vnímat jako aktivisticko-architektonický projekt, inspirace jimi byla také prvotním impulzem, který mne k tématu práce přivedl. Nejviditelnějším příkladem těchto aktivit může být skupina *Assemble*, která byla letos v lednu oceněna britskou uměleckou cenou Turner prize (2016). Marc Brown v článku pro *The Guardian* píše, že toto víceméně architektonické uskupení „bylo porotou oceněno za to, že svojí prací navazuje na dlouhodobé tendence iniciativ, které experimentují na pomezí umění, architektury a designu, čímž předkládají alternativní modely fungování společnosti.“⁵ V českém prostředí lze nalézt podobné tendence například u H3T architekti⁶ nebo v uměleckém prostředí v projektech Kateřiny Šedé⁷.

Kromě aktivisticko-architektonických prací, které často pracují s komunitou či upozorňují na problémy lokality, vnímám svou práci ve vztahu k site-specific umění, které pracuje s veřejným prostorem a jeho geniem loci či zvláštní estetikou mimo prostředí galerie. V zásadě pracuji s fyzickým místem s jeho lokálními specifiky, avšak neměním jeho fyzickou podobu, pouze se snažím předefinovat vnímání prostoru, a tak dosáhnout jeho odlišných vlivů na člověka přicházejícího s ním do blízkého kontaktu. Jako prostředek volím změnu interpretace vnímání místa jeho obyvateli. Co se týče estetiky a smýšlení, je mi blízký Gordon Matta Clark, nespokojený student architektury, který se inspiroval Robertem Smithsonem snaží o anarchitektonické realizace. Ty jsou v jeho podání destruktivního charakteru, ale kromě estetických kvalit mají význam i v sociálních a ekonomických souvislostech, většinou se jedná o objekty určené k demolici. Ulice Křížová je v tomto podobná, zůstali z ní jen zbytky po historii narušené nedokončenými asanačními záměry. Z hlediska záměru města zde není zájem o historickou návaznost a atmosféra ulice tak pravděpodobně podlehne řadě rozdílných developerských záměrů či radikální přeměně dopravní situace.⁸ Můj záměr je zde sice opačný, ale také počítám se

⁵ Marc Brown, Urban regenerator Assemble become first "non-artist" to win Turner Prize, *The Guardian*, www.theguardian.com, vyhledáno 20.4. 2016

⁶ například projekt plovoucí sauny z roku 2009: Plovoucí sauna, *H3T architekti*, <http://www.h3t.cz/projects/plovouci-sauna>, vyhledáno 21. 4. 2016

⁷ například projekt Bedřichovice nad Temží z let 2011-2015: Kateřina Šedá, *Bedřichovce nad Temží*, <http://www.bedrichovicenadtemzi.cz/>, vyhledáno 20. 4. 2016

⁸ uvádím zde svoji osobní interpretaci informací vyčtených z připravovaného územního plánu Připravovaný územní plán města Brna, *Brno*, <https://www.brno.cz/pripravovany-uzemni-plan-mesta-brna-upmb>, vyhledáno 20. 4. 2016

zánikem lokality.

Jako nástroj pro tvorbu – předefinování významů místa – jsem si zvolila interpretaci historie obyvateli ulice. V této fázi projektu – setkávání se se sousedy a společné vytváření komiksu – využívám vlastností participačních a vztahových tendencí. Vytvářím vztahy mezi lidmi a vztahy k místu. Clair Bishop⁹ mluví o participaci a spolupráci v umění jako tendenci, která klade důraz na obnovení sociálních pout a nechce vytvářet materiální díla, protože materiální věci dnes znamenají komerci. S tímto způsobem uvažování se v zásadě ztotožňuji. Bishop dále rozvíjí myšlenku, že kvalita participativního umění bývá posuzována podle toho, vzdá-li se umělec svého autorství a estetiky ve prospěch rovnocenných vztahů s účastníky. Jako příklad uvádí tureckou skupinu tří umělkyně *Oda Projesi*, která pořádá pro sousedy různé workshopy a akce s cílem vytvořit sociální vazby a kreativní atmosféru. Výsledky jsou pak prezentovány často špatnými fotografiemi bez jakékoli estetiky. Umění a život se zde prolínají.

Ač je mi toto smýšlení eticky blízké, preferuji vytváření vztahů před stavbami budov a v určitou chvíli jsem dokonce přemýšlela o obdobném směřování projektu, nedokázala jsem se oprostít od úplného potlačení autorství a estetiky. Vztahy jsem též vytvářela poměrně egocentricky. Pokusila jsem se je však použít ve prospěch věci. Estetiku, na níž je založen vznikající komiks, který kreslím podle výpovědí sousedů, jsem využila jako přidanou hodnotu, která má za cíl udržet čtenářovu pozornost a zafixovat zážitky ze setkání v něco „*hezké, co nevyhodím*“. Lidem by měla kniha, která má pro člověka jakousi vážnou hodnotu, nejen připomínat, co zažil, ale umožnit mu zkušenost zprostředkovat svým přátelům, vnoučatům a dalším lidem, a tak vztah k místu přenést dál. Autorství a moderující roli setkání zase považuji za zdroj důvěry sousedů v mou osobu a ochotu k osobnějším rozhovorům.

Celou práci však vnímám spíše jako umělecký výzkum, jehož tématem je architektura, místo, participace a další složky. Výsledky výzkumu prezentuji formou, kterou jsem se inspirovala ve vědě - způsob prezentace a skripta.¹⁰

---

⁹ Claire Bishop, Řízení reality. Spolupráce a participace v současném umění, *Sešit pro umění, teorii a příbuzné zóny*, 1-2/2007)

¹⁰ inspirativní pro mne byl způsob přednášení na matematicko-fyzikálních oborech (kombinace projekce a tabule, logicky navazující informace, pozdější prostudování tématu v materiálech od přednášejícího), příkladem takové přednášky například: Jiří Podolský, Einsteinova speciální relativita (MFF FPF 12. 3. 2015), <https://www.youtube.com/watch?v=4kjUfVYcFLE>, vyhledáno 20. 4. 2016

Mnoho umělců se dnes zabývá uměleckým výzkumem a to různými způsoby uchopení.¹¹

Svou práci bych však přirovnala k pracem Magdy Stanové¹², která nedávno vydala knihu *Algoritmy v umění* (2015). Dozvěděla jsem se o ní více až při psaní tohoto textu na základě snahy vyhledat autora výstavy, kterou jsem viděla v roce 2013 v Galerii Školská 28, která mne tehdy velmi zaujala. Magda Stanová se zabývá grafy, mapami či algoritmy z vědeckých odvětví s přesahem do výtvarného umění. „*Její cykly nabývají formu až vědeckého záznamu na základě pozorování života.*“¹³ Oslovila mne tehdy svými ručně kreslenými schémata. Líbí se mi estetický až naivní projev v konfrontaci s vážnými fakty, jejichž pochopení způsobí zvláštní „*smích v mozku*“. Svá díla také často představuje různými způsoby performativních přednášek.

Vůči čemu se úplně vymezuji, jsou však koncepty utopických architektur, jako je například nehmotná architektura Yvese Kleina. Svou práci vnímám jako práci s realitou a jejími způsoby vnímání, ne jako vytváření nových nereálných vizí.

Zhodnocení dosažených výsledků

Výstupem diplomové práce je přednáška a skripta popisující nehmotný prostor jako součást každého urbánního prostoru. Poznatky jsou založené na rok a půl trvajícím praktickém výzkumu v ulici Křížové, který se dotýkal participačních tendencí a specifík lokality. Přednáška bude veřejně prezentována na fakultě architektury v květnu 2016.

Subjektivní poznatky prezentuji přednáškou, která je inspirovaná zvyklostmi vědeckého výzkumu. Snažím se své pocitově vnímané vlastnosti urbánních struktur ukotvit a zadefinovat jako „*nehmotný prostor*“. Práci s ním nabízím jako možnou cestu utváření městských prostranství, která se vyhýbá gentrifikačním tendencím, ale zároveň zvyšuje kvalitu života. Předpokládanou cílovou skupinou jsou studenti architektury, kteří mají potenciál toto mnou předkládané téma rozvinout svým vlastním způsobem.

---

¹¹ „*Umělecký výzkum má být co do metodologie bytostně interdisciplinární, je založený na experimentu a performativitě, z níž plyne v uměleckém díle specificky kódované poznání. Zatímco tímto způsobem lze charakterizovat práce Kleinhamplové, díla Scerankové a Sterce nejsou výrazně procesuální a v jejich případech zůstávají umění a věda odděleny.*“ (Klára Peloušková, CJCH special: Chalupáři jeden za druhým, *Artalk*, <http://artalk.cz/2015/11/20/cjch-special-chalupari-jeden-za-druhym/>, vyhledáno 20. 4. 2016)

¹² její webová prezentace: www.magdastanova.sk

¹³ Lenka Sýkorová, Magda Stanová: *Travel Guide, Artmap*, <http://www.artmap.cz/magda-stanova-travel-guide-0>, vyhledáno 20. 4. 2016